

SLOVO ÚVODEM

Vážení čtenáři,

víte že našemu nejstaršímu národnímu parku je již čtyřicet let? Ano, Krkonošský národní park slaví v tomto roce jubileum, které musíme zaznamenat. A připojit se alespoň takto skromně k řadě gratulantů. Krkonoše jsou nepochybně svým způsobem symbolem naší přírody, a to myslím nejen kvůli těžce zkoušené Sněžce, královně našich hor. Jsou zároveň i symbolem ochrany přírody a peripetií, kterými tento náš mladý obor procházel posledními desetiletími. Krajina, kterou sami kolegové velmi trefně nazývají „posledním ostrovem tundry ve střední Evropě“, je chráněna jako národní park. Zároveň je však jedním z nejvíce využívaným a tím i zatíženým rekreačním územím v naší republice. Rozpor, nebo soulad? Obojí. Krkonoše jsou tradičním rekreačním zázemím velké Prahy, ale svůj zájem sem spádují, zejména v posledních letech, i naši němečtí sousedé. Maximálně jsou využívány lůžkové a rekreační kapacity, které sem byly umístěny v rámci socialistického plánování především v poslední čtvrtině minulého století. Patrně ve smyslu okřídleného hesla „hory patří pracujícím“. Důsledky vidí i laik: kilometry odtěžených pruhů lesa ve prospěch lyžařských sjezdovek, bláznivé vyjíždky rychlých sněžných skútrů, davy turistů, které „vyplivne“ každý den na vrchol Sněžky lanovka...

(dokončení na straně 2)

Obnova lávek přes Dyji

„Budou se stavět lávky přes Dyji?“ či „Jak se dostaneme na Šobes?“, případně další modifikace těchto otázek přicházely v zimě (a vlastně chodí dosud) telefonními a mailovými kanály na Správu Národního parku Podyjí. Jak to tedy s těmi věčně skloňovanými lávkami vypadá?

Povodeň v srpnu 2002 strhla všechny 3 neudržované lávky v turisticky nepřístupné části parku mezi Vranovem a Hardeggem. Rovněž strhla turisticky využívanou zcela nově zrekonstruovanou lávku v lokalitě Zadní Hamry těsně pod Vranovem. Ze dvou lávek v lokalitě Devět mlýnů ve východní části parku vydržela (částečně poškozená) pouze jedna, a to ta užší, na modré turisticky značené cestě od Devíti mlýnů po tzv. Lipinské cestě do Podmolí, zatímco druhá po červené značce (a současně značce pro cyklisty) z Devíti mlýnů do Lukova přes

vinici Šobes vzala rovněž za své.

Obnova zničených lávek je jednou z prioritních úkolů Správy NP Podyjí na poli práce s veřejností. Poškozená lávka byla uspokojivě opravena již na podzim 2002 a její životnost je odhadována (pokud nepřijde stejně ničivá povodeň) alespoň na další 3 roky. Na novou lávku pod Šobesem a rovněž tak v Zadních Hamrech se sháněly peníze. Velkorysý příspěvek na lávku pod Šobesem ve výši 230.000,- Kč správa parku obdržela od Nadace Partnerství rovněž již v roce 2002, zbývalo pak dát dohromady „pouze“ několik málo milionů.

V minulých měsících byly slyšet některé „zaručené“ zprávy na téma: Správa národního parku Podyjí neshání schválně!! peníze na opravu lávek, protože žádné lávky rekonstruovat nechce. A to ani náhodou, všem na vztek!

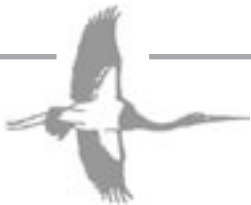
(pokračování na straně 2)

Pohled na Vranovský zámek z nově rekonstruované vyhlídky Tanečnice.

Obsah:

Slovo úvodem ...	1	Evropský den parků	4 - 5
Obnova lávek přes Dyji	1	Pro naše návštěvníky	6
Zprávy z národního parku	2 - 3	Chráněná území České republiky	7
		Připravili jsme pro Vás	8

Vážení čtenáři...

(pokračování ze strany 1)

A s tímto cirkusem bojujících pár keříčků ostružiníku morušky, či vrby bylinné někde v Krakonošově zahrádce.

Jestliže budete mít možnost se oddat vzácnému podzimnímu tichu těchto krásných hor někde v Labském dole, či poblíž Výrovky a v klečích nad hranicí lesa vás v mlze ohromí hlas říjících jelenů, řekněte si, prosím, se mnou: moc vám držíme palce, milé Krkonoše.

Tomáš Rothrockl
ředitel Správy NP Podyjí

Obnova lávek přes Dyji

(pokračování ze strany 1)

Stávající stav, kdy chudák turista či cyklista nemá místo, kde by přešel řeku správně dokonale vyhovuje, neboť ochránáři chtějí všechny návštěvníky z parku vystřadit a toto je velmi elegantní a účinný způsob jak dosáhnout cíle.

Jak tedy vypadá doopravdy skutečnost na začátku prázdnin 2003? Správa národního parku Podyjí spolu se svým zřizovatelem (Ministerstvo životního prostředí ČR) konečně vyřešily „přízemní problémy“ s financemi. Žádosti o obnovu jsou na příslušných stavebních úřadech, po výběru dodavatele bude možné začít stavět. Je jasné však již nyní, že letní sezóna v Podyjí bude ochuzena o obě zničené lávky a návštěvníci se budou muset smířit se stávajícím provizorním stavem.

Pro návštěvníky Vranova to znamená, že nebudou moci využít pěší okruh do Zadních Hamrů a zpět dílem po červené a zelené značce. K opuštěnému meandru pod Ledovými slujemi se tedy i nadále dostanete pouze po červené značce po levém břehu Dyje. Turisté a cyklisté ubírající se napříč parkem od Lukova či Podmolí k Devíti mlýnům si musí na křižovatce U Milíře vybrat modrou značku a vyhnout se vinici Šobes, jinak (pokud včas nezastaví) skončí v kalných vodách Dyje pod touto vinicí.

Odklony od stavu zachyceného v turistických mapách jsou vyznačeny na turistických rozcestnicích v dotčených částech parku, případné dotazy mohou být zodpovězeny mezi 9 a 17 hodinou na telefonu 515 291 630 nebo přímo v Návštěvnickém středisku Správy NP Podyjí v Čížově.

- kk -

Český dřevák ve Znojmě

Kuklík, Reich, Helbich, Prokůpek, Rasl, Beneš – to jsou příjmení mužů, kteří se spojili v tvůrčí uskupení pod názvem Český dřevák. Uvedené fotografie spojuje velkoformátová fotografie, tedy tvorba prostřednictvím starých dřevěných kamer, či jejich replik – neboli v odborné hantýrce „dřeváků“. Každý z autorů má svůj vyhraněný rukopis, o čemž se mohli přesvědčit návštěvníci Domu umění, kde se společná výstava uměleckého sdružení v únoru konala.

Vernisáž uvedl i ředitel Správy NP Podyjí. Není se čemu divit, vždyť příroda a krajina je jedním z předmětů zájmu pánů fotografů z Českého dřeváku. Pořádající Jihomoravské muzeum ve Znojmě projevilo opět svůj vytříbený dramaturgický cit a umožnilo veřejnosti zážitky ze setkání s díly osobností české fotografie, jejichž význam nepochybně přesahuje hranice naší země. Výstava byla počinem, který byl více než poctou Josefu Sudkovi!

- tor -

Český dřevák zleva: Tomáš Rasl, Jan Reich, Jaroslav Beneš, náhodně kolemjdoucí paní, Karel Kuklík, Bohumír Prokůpek

Poslanci v Podyjí

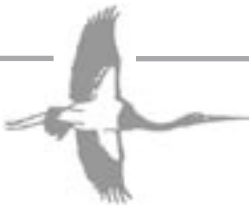
13. března navštívili Národní park Podyjí při svém výjezdním zasedání poslanci Výboru pro veřejnou správu, regionální rozvoj a životní prostředí. Kromě

schůze výboru bylo na programu setkání se starosty obcí a exkurze do terénu. Celé akce se zúčastnil i ministr životního prostředí Libor Ambrozek.

- tor -

Nový Hrádek byl jedním z cílů návštěvy poslanců. V popředí vlevo naslouchá výkladu Martina Škorpika poslanec a bývalý ministr životního prostředí Miloš Kužvar.

Mezinárodní komise opět zasedala

Česko-rakouská komise pro spolupráci při ochraně Podyjí – Thayatalu opět po roce zasedala, tentokrát 30. dubna v Rakousku v obci Pleiðing. Tento vrcholný orgán pracující na úrovni ředitelů příslušných odborů obou ministerstev životního prostředí je v podstatě pracovní skupinou, která přímo řídí a koordinuje spolupráci mezi rakouským NP Thayatal a naším NP Podyjí. Letošní jednání bylo zaměřeno na analýzu dosavadní spolupráce a vytýčení cílů pro další období. Zvláštní zřetel byl věnován vodnímu hospodářství a povodním loňského roku (jednání se účastnil i rakouský vládní zmocněnec pro hraniční vody pan Dr. Stania). Účastníci si též se zájmem prohlédli dokončovanou budovu Nationalparkhausu poblíž Hardeggu.

- tor -

Ředitelka odboru ochrany přírody MŽP Alena Vopálková (druhá zleva) s dalšími členy české delegace při setkání se členem komise Norbertem Kellnerem, starostou Hardeggu (druhý zprava).

Publicistický pořad „Nedej se!“ v Podyjí

Člen Rady NP Podyjí hydrobiolog Jiří Zahrádka byl jedním z odborníků, který odpovídal na všetečné otázky šéfredaktora Pavla Bezoušky.

25. dubna uvedla Česká televize ekologicky zaměřený publicistický pořad „Nedej se!“, který byl monotematicky věnován NP Podyjí. Byl natáčen počátkem března a zaměřil se, jak jinak než kriticky, na naše povinnosti vyplývající z podmínek a doporučení, které jsou vázány na Evropský diplom Rady Evropy, který náš NP má propůjčen od r. 2000. Nosnými tématy proto byla problematika hospodaření v ochranném pásmu NP, kolísání průtoků v Dyji a provoz elektrárny Vranov, předávání lesů obcím a spolupráce s Rakouskem.

- tor -

Společnost Canon CZ, s.r.o. podporuje národní parky ČR

V prostorách divadelní kavárny Divadla „Bez zábradlí“ byl dne 29.4.2003 oficiálně oznámen počátek partnerství mezi všemi 4 národními parky v České republice a výše uvedenou společností. Ta je ve světě známa především jako vedoucí světový inovátor a dodavatel řešení v oblasti technologií pro záznam a reprodukci obrazu a informačních technologií. Podepsání smlouvy o vzájemném partnerství bylo dalším krokem k naplnění základní filozofie společnosti Canon, která se dá velmi zjednodušeně

vykládat jako společný život a práce pro blaho všech v harmonii s životním prostředím. Společnost Canon CZ tak v podmínkách naší republiky navázala na již několikaletou tradici partnerství mezi společnostmi Canon Europe a WWF (World Wildlife Fund).

Účelem této smlouvy je zajištění vzájemné podpory a spolupráce mezi národními parky a společností Canon CZ, s.r.o.. Ta se zavázala po dobu 5 let podporovat všechny národní parky jak po stránce finanční, tak po stránce hmotného

zabezpečení produkty Canon. Veškerá tato plnění jsou určena na podporu správy, údržby, péče a ochrany národních parků České republiky. Národní parky se oproti tomu zavázaly propagovat společnost Canon a uvádět ji jako svého generálního partnera při kulturních, sportovních, vzdělávacích či jiných akcích určených veřejnosti, uvádět logo společnosti na tiskovinách vydávaných národními parky a jinak zviditelnovat logo, společnost, výrobky a řešení, která firma Canon v České republice nabízí.

- kk -

Evropský den parků

Evropský den parků, 24.květen, připadl letos na sobotu. Tak jako v loňských letech byl v Podyjí spojen s organizací několika akcí pro veřejnost,

které měly připomenout význam zvláště chráněných území pro obyvatele žijící v sousedství těchto území nebo jejich návštěvníky.

Správa Národního parku Podyjí zorganizovala v průběhu dne celkem 4 akce, o jejímž průběhu se můžete dočíst na této dvoustraně.

Nový turistický okruh

První bod programu pro veřejnost v rámci Evropského dne parků byl zároveň bodem nejslavnostnějším. Za účasti asi 60 příchozích byla 24.května dopoledne otevřena Cesta Heleny Mniszkové, nový návštěvnický okruh vedoucí částí bývalého Vranovského lesoparku v bezprostředním okolí Státního zámku Vranov. Byla tak dovršena další etapa spolupráce Národního památkového ústavu v Brně, Lesů České republiky a Správy Národního parku Podyjí, jejímž výsledkem má být rekonstrukce alespoň části bývalého lesoparku.

Účastníci slavnostního otevření se sešli na místě asi nevhodnějším, v příjemném chládku Felicita údolí u stejnojmenné kamenné studánky. Postupně byli pozdraveni ředitelem Správy Národního parku Tomášem Rothrockem, ředitelem Lesní správy Znojmo Lesů ČR Petrem Sklenářem, starostou obce Vranov nad Dyjí Františkem Texlem, ředitelem Národního památkového ústavu Brno Jaromírem Míčkou a ministrem životní-

Ministr Ambrozek při diskusi s oběma řediteli národních parků u Felicita údolí.

ho prostředí ČR Liborem Ambrozkem. Poté již byl čas vydat se na obhlídku celé návštěvní trasy, necelé 3 km dlouhého okruhu začínajícího i končícího u brány do Vranovského zámku. Cesta byla zpeřena výkladem duchovního otce

rekonstrukce Vranovského lesoparku Jana Kozdase a krátkou návštěvou lehkých předválečných opevnění ležících na trase, opět se zasvěceným výkladem dobrovolníků oblečených v dobových vojenských uniformách.

- kk -

S ministrem za květenou Podyjí

Při cestě na Široké pole.

Ministr životního prostředí České republiky Libor Ambrozek je v Podyjí častým hostem. To, že si Podyjí vybral jako cíl svého pobytu právě při příležitosti Evropského dne parků, přišlo organizátorům této akce velmi vhod. Pan ministr totiž přislíbil, že se alespoň na krátký čas vrátí ke své původní profesi botanika a povede botanickou exkurzi pro širokou veřejnost. Protože naši rakouští kolegové ze správy Nationalparku Thayatal projevíli o tuto akci zvýšený zájem, bylo dohodnuto, že exkurze bude překládána i do němčiny.

Zájemci o exkurzi se sešli s ministrem Ambrozkem v sobotu 24.5. v odpoledních hodinách za horkého slunečního počasí u turistického přístřešku na Keplech. Dohromady to bylo něco přes třicet lidí, což bylo velmi příjemné, neboť se nepotvrdily předpovědi organizátorů o stovkách účastníků. Celá skupina vyrazila svižně do terénu směr lokalita Široké

pole. Kromě pana ministra se v odborném výkladu střídali lektori Mgr. Lenka Reiterová, Mgr. Jana Táborská či Ing. Pavel Badošek, a proto lze bez nadsázky říci, že se opravdu každému zájemci dostalo podrobných informací o bylinných či jiných přírodních skvostech Podyjí. Jelikož se pan ministr vzhledem ke svému nabitému programu musel s návštěvníky exkurze po čase rozloučit, ujali se vedení exkurze naši lektori. Protože se mezi návštěvníky objevilo několik „skalních“ přívrženců botaniky, pokračovalo se ve výkladu i na Hardeggské stráni., což je „klasická“ botanická lokalita našeho parku. Jelikož zrovna kvetly různé druhy orchidejí a jiných „pokladů“, nebylo špatné zavítat i sem. Celkově se exkurze shledala s velkým úspěchem, škoda jen, že většina občanů zřejmě dala přednost lenošení u vody před sebevzděláním na vyprahlých podyjských stráních.

- dub -

Carmina Clara v čížovské kapli

Legenda o svaté Dorotě

Stejně jako v loňském roce, kdy se zrekonstruovaná Kaple Panny Marie Bolestné a Čtrnácti svatých pomocníků v nouzi po mnoha letech slavnostně otevírala, byl zde uspořádán kulturně laděný bod programu k Evropskému dni parků – koncert. V úvodu byla krátce zmíněna Nadace na obnovu církevních památek děkanství znojemského, která se o obnovu památky zasloužila, a vzpomenut její hlavní duchovní otec i aktér, nedávno zesnulý pan Zdeněk Balík.

Potom už přišla na řadu hudba. Tentokrát se posluchačům představil znojemský dětský hudební soubor Carmina Clara, který pracuje při Základní škole Loucká. Pro vystoupení v čížovské památce si děti se svou vedoucí paní učitelkou Ludmilou Piknerovou připravily repertoár hodný tohoto důstojného prostředí. Předvedly sborový i sólový zpěv bez doprovodu i s doprovodem kláves a hru na flétny. Vystoupení zahájily anonymní skladby z 16. století Veselte

se křesťané a Alta trinita beata, lidový Klobucký tanec byl zahrán na flétny. Následovala píseň Soudce všeho světa podle Jana Amose Komenského a píseň Zdráva budiž Maria, první polovina koncertu byla zakončena soudobou skladbou G. Kendvicka Shine Jesus. Druhá část byla věnována jevištnímu zpracování Písně o svaté Dorotě, kterou mladí zpěváci předvedli v kostýmech a s rekvizitami. V předvedené zpěvohře zaujali posluchače směsí komických i dojemných prvků a stejně jako v předešlých písních perfektním pěveckým výkonem.

Posluchačů bylo o poznání méně než vloni, kdy poslední příchozí stáli venku u vchodu do kaple. Možná u většiny případných zájemců zvítězila práce na zahrádce v příznivém počasí nebo už tolik nelákala vidina návštěvy kaple, která je od minulého roku na požádání přístupná. Pro zúčastněné to mělo výhodu pohodlného sezení a ničím nerušeného kvalitního uměleckého zážitku. - mj -

Hvězdy nad Podyjím

Letošní Evropský den parků v Podyjí byl uzavřen pozorováním noční oblohy v Čížově. K tomuto účelu bylo vybráno místo s dobrým rozhledem, nedaleko od budovy návštěvnického střediska, v místě, kde stojí strážní věž, vzpomínka na nepříjemnosti minulé doby. V nadcházejícím dlouhém květnovém večeru se ale měla stát svědkem příjemně stráveného času při setkání s hvězdářem. Tato akce byla naplánovaná již na loňský květen, ale pro nepřízeň počasí musela být zrušena. Tentokrát okolnosti pohledu na hvězdnou oblohu přály a Jan Hollan z Hvězdárny a planetária Mikuláše Koperníka v Brně se mohl rozpovídat. Výklad začal již po západu Slunce, zpočátku byl více teoretický a zúčastnění si mohli pod odborným vedením všimnout postupných barevných změn na nebi. K dispozici jim byl i dalekohled.

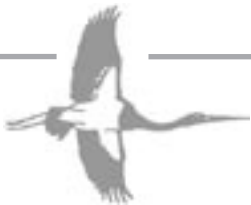
Uměrně k tomu, jak se stále více stmívalo a nad hlavou přibývalo hvězd, vytahoval pan Hollan v roli kouzelníka z útroby svého bezedného automobilu stále další a další dalekohledy. Potřeba byla stále velká, protože večerně-noční závěrečná akce byla z celého dne navštívena nejvíce. A tak lidé stáli frontu, aby se mohli podívat například na Jupiter

s jeho čtyřmi největšími měsíci, Capellu nebo hvězdy tzv. letního trojúhelníku Vega, Arcturus a Deneb. Akce měla končit ve 22 hodin, lidé s menšími dětmi a ti více unavení začali odcházet, ale neúnavný hvězdář byl právě v nejlepším. Ti, kteří vydrželi, se mohli lépe střídát u dalekohledů a určitě nelitovali. Poslední

astronomičtí nadšenci odcházeli až po půlnoci. Jan Hollan se věnoval osamělému pozorování nebeských těles až do ranního svítání. V Čížově totiž bylo, podle jeho slov, vidět mnohem více, než v nočním rozsvíceném Brně. Sám proto navrhl, že by se akce mohla v dohledné době opakovat. - mj -

Z nočního sledování oblohy.

Technická a první pomoc v Národním parku Podyjí

Rádi děláme v této pravidelné rubrice reklamu dobrému nápadu, se kterým přišli zástupci Cyklo Klubu Kučera

odjinud, ale stává se, že jsme si schopni v terénu pomoci sami za předpokladu, že máme potřebné vybavení.

o technický kufř, který obsahuje vše potřebné pro základní (ne příliš odbornou) opravu kola, a batoh první pomoci, který je uzpůsoben pro přepravu do místa úrazu a je vybaven zdravotnickým materiálem pro poskytnutí první pomoci.

Jak je možné se k nejbližšímu místu technické a první pomoci dostat? Každá ze 6 budov je viditelně označena minimálně piktogramem anebo výraznou cedulí o existenci této služby. Na přibližně 25 rozcestnicích na cyklostezkách v národním parku je dále vždy uvedena směrovka se vzdáleností k nejbližšímu bodu. Určitým limitujícím faktorem poskytované služby je samozřejmě sezónnost a otevírací doba všech zařízení sloužících turistickému provozu. Na tomto místě nemá cenu vypočítávat otevírací dobu všech zařízení, neboť ta může být již příští rok zase jiná. Je jasné, že největší šanci má člověk v nouzi v restauračních zařízeních (Hostinec Spálený mlýn v Gránickém údolí ve Znojmě, Hospoda U lesa v Mašovicích nebo Hostinec U Všetečků v Lukově). O něco menší šance na pomoc vzhledem k otevírací době je v Národním parku Podyjí a jeho ochranném pásmu poskytována vždy bezplatně. Návštěvníci jsou pouze vybízeni, aby ji nezneužívali a aby ji nezaměňovali za způsob jak zdarma přijít k obsahu lékárniček či cyklomateriálu. Je nutno mít na zřeteli, že služba je míněna jako svépomoc v nouzi. V případě závažných poruch na kole je nutno vyhledat odbornou servisní službu ve Znojmě a v případě vážných zranění pak samozřejmě dispečink Zdravotnické záchranné služby ve Znojmě (tel. 515 227 777 nebo 155).

MUDr. Arnošt Růžička při ukázce poskytování první pomoci na prvomájové vyjíždě.

Znojmo. Jedná se o službu dle našich informací zatím v České republice zcela unikátní.

Cykloklub představil svůj projekt „Místa technické a první pomoci“ již v rámci své tradiční prvomájové vyjíždě, ve stejnou dobu byl nápad již prezentován ve většině regionálních periodik. Teprve nyní na začátku prázdnin, kdy bylo již na všechna záchytná místa dodáno potřebné vybavení a kdy i v terénu byly instalovány orientační směrovky, byl celý projekt uveden v život.

O co se vlastně jedná a proč tolik chvály? Cykloturistika je v českých a moravských zemích stále na vzestupu a rovněž i většina návštěvníků (odhadem více jak 60 %) přijíždí do Národního parku Podyjí „obicyklována“. A tak se stane, že čas od času, zejména při vícedenních prázdninových putováních, jezdec případně jeho stroj dojde nějaké úhony. Samozřejmě zdaleka ne všechny případy lze řešit bez kvalifikované pomoci

Národní park Podyjí je územím poměrně malým, takže s drobnými zraněními či malými defekty se lze většinou dostat do civilizovaných míst. Na území parku a jeho ochranném pásmu bylo vytipováno celkem 6 bodů, kde lze potřebné vybavení najít. Tzv. místa technické a první pomoci jsou bez rozdílu vybavena dvěma zavazadly. Jedná se

Služba „Místa technické a první pomoci“ je na území Národního parku Podyjí a jeho ochranného pásma poskytována vždy bezplatně. Návštěvníci jsou pouze vybízeni, aby ji nezneužívali a aby ji nezaměňovali za způsob jak zdarma přijít k obsahu lékárniček či cyklomateriálu. Je nutno mít na zřeteli, že služba je míněna jako svépomoc v nouzi. V případě závažných poruch na kole je nutno vyhledat odbornou servisní službu ve Znojmě a v případě vážných zranění pak samozřejmě dispečink Zdravotnické záchranné služby ve Znojmě (tel. 515 227 777 nebo 155).

Chráněná krajinná oblast Jeseníky

Nejvyšší moravské hory, masiv Hrubého Jeseníku, pochopitelně nemůže ležet vně sítě velkoplošných chráněných

Území je z 80% pokryto lesem, nejrozšířenější dřevinou v současnosti je bezesporu smrk. Zdaleka ne všechny

Hole a Keprníku) jsou z hlediska druhové rozmanitosti velmi cennými lokalitami a byly částečně znehodnoceny umělou výsadbou kleče (v Jeseníkách nepůvodní). V současnosti jsou negativně ovlivňovány vysokou návštěvností v létě i v zimě, pěší i lyžařské přechody po hlavní hřebenové trase jsou velmi populární i díky snadné přístupnosti tohoto hřebene veřejnou dopravou. Velká popularita horských kol přivádí cyklisty i mimo síť vyznačených cyklostezek a to do míst, kde by se v žádném případě pohybovat neměli (turistické chodníky v přirozených bezlesích, horská rašeliniště apod.).

Hrubý Jeseník je oblastí s velmi rozmanitou květenou. Nejpestřejšími lokalitami po této stránce jsou pramenné oblasti některých toků, zcela mimořádný význam mají karová údolí Velká a Malá Kotlina, kde vlivem specifického klimatu na relativně malém územím s velkým převýšením se vyvinuly podmínky příhodné pro výskyt více jak 500 druhů vyšších rostlin. V kotlinách se můžeme setkat s druhy teplomilnými, typickými pro polohy nížin a pahorkatin, ale i s druhy vysokohorskými. Vedle zvonku českého jeseníckého (asi nejvzácnějšího endemita pohoří) je nutno jmenovat alespoň větrnici narcisokvětou, kamzičnik rakouský, oměj šalamounek či mléčivec alpský.

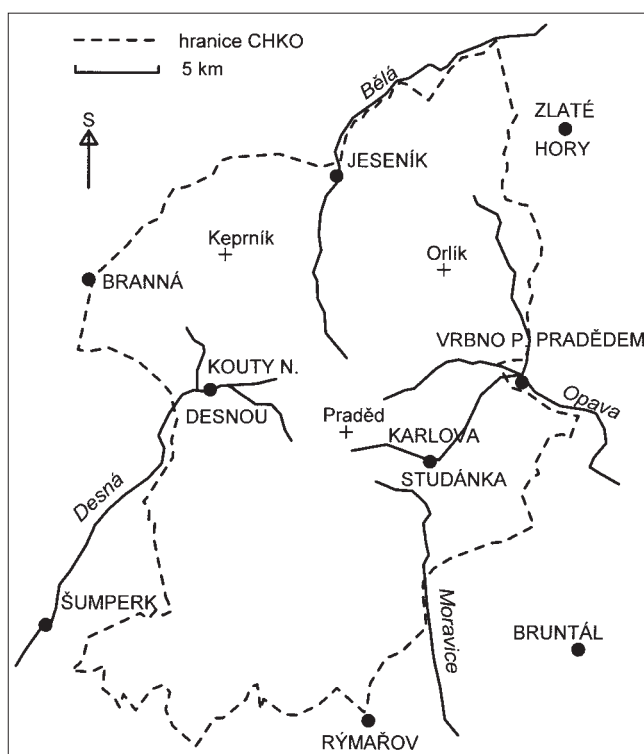
Praděd - nejvyšší hora Jeseníků

území České republiky. Chráněná krajinná oblast Jeseníky byla naopak zřízena již před více jak 30 lety, přesně v roce 1969. Se svou výměrou 744 m² patří k těm rozlehlejšími a vedle vrcholových partií Hrubého Jeseníku zasahuje částečně i do Zlatohorské vrchoviny a Hanušovické pahorkatiny.

Geologické podloží CHKO je velmi pestré. Jedná se především o velmi staré metamorfity a vyvřeliny, část těchto hornin má velmi významné zrudnění. Ne nadarmo mají proto některá sídla na okraji CHKO významnou hornickou tradici (zejména Zlaté hory).

Reliéf chráněné oblasti je mimořádně členitý, nejvyšší partie centrálního hřebenu jsou vyzdviženy nad přilehlou Slezskou nížinu o více jak 1100 metrů. Kromě nejvyšší moravské hory Pradědu (1492 m) dosahují další 3 vrcholy (Vysoká Hole, Petrovy kameny a Keprník) nadmořské výšky 1400 metrů. Hlavní jesenícký hřeben tvoří současně i hlavní evropské rozvodí, pramenné oblasti některých toků byly modelovány horským ledovcem. Právě holocenní zalednění a intenzivní mrazové zvětrávání dodává starému hercynskému reliéfu značnou svěžest srovnatelnou s mnoha karpatskými pohořími.

porosty nyní pokryté tímto stromem jsou původními smrččinami, tato skutečnost má v současnosti velmi nepříznivý dopad na zdravotní stav lesa na rozsáhlých plochách ovlivněných imisemi. Na plošně nepřilíživé velké rozloze se zachovaly smíšené porosty s téměř pralesovitým charakterem (např. v pramenné oblasti Bílé Opavy). Hrubý Jeseník je pohořím s přirozeným bezlesím nad horní hranicí lesa. Tyto plochy (oblast Pradědu, Vysoké

Poměrně pestrá je i zvířena Jeseníků, častý je výskyt rysa ostrovida. Vedle běžné lovné zvěře zde můžeme vidět i kamziky, kteří zde byly uměle vysazeni ve 30. letech 20. století, jejich výskyt v nejčasnějších botanických lokalitách je problematický.

Chráněná krajinná oblast Jeseníky je územím mimořádných vzdáleností a přírodních krás, které nebylo v minulosti ušetřeno některých významných rozhodnutí, která se negativně podepsala na tvářnosti tohoto horstva (např. výstavba přečerpávací vodní elektrárny Dlouhé stráně). Nejcennější přírodní lokality jsou chráněny v síti maloplošných chráněných území, zde je nutno jmenovat alespoň národní přírodní rezervace Praděd, Rašeliniště Skřítek, Rejvíz a Šerák-Keprník.

55 železničních archeologů hledalo zbytky železnice

Již čtvrtým rokem pořádá Správa NP Podyjí tematické „Vycházky pro veřejnost“. Hned první letošní akce se setkala se značným zájmem, a to navzdory nejistotě z aprílového počasí. Padesát pět zájemců o vycházku „Po stopách bývalé stavební dráhy Šumná – Vranov“ se ani nemohlo vejít na místo srazu – jinak sporadicky využívanou čekárnu šumenského nádraží.

Podnětem k zařazení tohoto tématu do programu „Vycházek“ byl značný ohlas na článek Kterak Vranov o svá nádraží přišel, uveřejněný v minulém čísle Podyjského Listí (4/2002). Ačkoli od stavby Vranovské přehrady uplynulo již 70 let, je znát, že toto téma stále přitahuje pozornost. O samotné stavbě se toho ví poměrně hodně, a to především díky množství zachovaných dobových pohlednic, dokonce je v povědomí i to, že

„nějaké koleje tam byly“, ale pravá skutečnost se dá zjistit pouze z archivních materiálů. Pokus ověřit si informace u pamětníků selhal, neboť pamětníci byli (včetně např. Šumvaldské kroniky z těch let) po II.sv.válce vesměs odsunuti.

Už v čekárně se ukázalo, že téma exkurze bude skutečně zajímavé, neboť jeden z přítomných, pan Martin Švec, přinesl zvětšeniny mnohdy doposud nepublikovaných fotografií ze stavby přehrady, čímž rozproudil živou diskuzi. Tyto fotografie jsou nyní do konce září vystaveny ve Spáleném Mlýně v Gránickém údolí.

Poté se účastníci exkurze vydali po trase bývalé dráhy a pomocí starých map, fotografií a jiných archiválií se na chvíli stali „železničními archeology“. Jarní vegetace ještě nestačila zakrýt zbytky náspů, a tak se poda-

řilo najít stopy bývalé dráhy téměř v celé její délce. Úvahy o obnově dráhy byly oprávněně odsunuty do říše snů, avšak zazněl zajímavý návrh na využití části náspů pro cyklistickou stezku.

Nezůstalo však jen u techniky – každá železniční stavba odkrývá geologická tajemství, a tak přítomnost Mgr. Jaroslava Šmerdy z Jihomoravského muzea byla vítanou příležitostí ke „geologické“ zastávce.

Akce, jejímž vyvrcholením byla návštěva Vranovské elektrárny, nejen přiblížila technické aspekty stavby vodního díla, ale z archivních materiálů poodhalila i něco z tehdejšího způsobu vyjadřování i života obyvatel. Dvanáct účastníků z Moravských Budějovic je dokladem toho, že „Vycházky“ si již našly své místo nejenom v povědomí občanů Znojemska. - mk -

Kalendář vycházek a exkurzí pro veřejnost na srpen - říjen 2003

Srpen

2. 8. sobota – Přepadení Čížov 1938

Pořádá: Vojsko – historický klub Hraničářský prapor 3 ve spolupráci se Správou NP Podyjí

Sraz: před 14,00 h - Čížov, u Návštěvníckého střediska Správy NP Podyjí (auta nutno odstavit u parkoviště před obcí)

Program:

14,00 – 14,40 h – fiktivní ukázka boje o budovu Finanční stráže

od 15,00 h – výstava zbraní, dobových vozidel a uniforem

od 15,30 h – pro zájemce prohlídka Hardeggského uzávěru lehkého opevnění vz. 37 (3 objekty u hraničního přechodu Čížov – Hardegg)

Vstupné: 35,- Kč (2,- euro), děti zdarma

Poznámka: v neděli 3. 8. od 10,00 do 16,00 h – zpřístupnění objektů československého opevnění Vranov nad Dyjí (v sousedství Státního zámku Vranov) včetně obvykle nepřístupných objektů, průvodci v dobových uniformách

9. 8. sobota – Známé neznámé Gránice

Vedoucí: Jan Kozdas – Národní památkový ústav v Brně

Sraz: 9,00 h – Znojmo, u věže Mikulášského kostela

Trasa: Karolininými sady a Gránickým údolím k Samaritance a přes Hradiště dolů k Dyji, cca 7 km po cestách a pěšinkách s ukončením u restaurace Pod Obří hlavou okolo 13,00 h

Zaměření: konfrontace současného stavu znojemských lesoparků s historickým vyobrazením

23. 8. sobota – Za pověstmi a poezií

Vedoucí: Jiří Svoboda – Základní škola Loucká Znojmo

Sraz: 9,00 h - Hradiště, u autobusové zastávky

Trasa: Hradiště – Králův stolec – Čertův mlýn

– zpět Hradiště cca 7 km nenáročným terémem s návratem okolo 13,00 h

Zaměření: poezie Josefa Bergmanna a místní pověsti, historie

Září

6. 9. sobota – Netopýří noc

Vedoucí: Antonín Reiter – Jihomoravské muzeum Znojmo (pořádáno ve spolupráci s Českou společností pro ochranu netopýřů v rámci Evropské netopýří noci)

Místo konání: zřícenina Cornštejn, od 20.00 do 23.00

Program: noční procházka zříceninou, povídání o životě netopýřů, ukázky detekce ultrazvukových signálů, ukázka živých netopýřů. Program bude začínat ve třech blocích, vždy v celou hodinu (20.00, 21.00 a 22.00), účastníky bez malých dětí prosíme o využití pozdějších termínů.

Nutné vybavení: funkční baterka, teplé oblečení

Zaměření: přiblížení života netopýřů, ukázka jejich odchyty do sítě, určování druhů, sledování ultrazvukovým detektorem

Upozornění: na silnici procházející těsně kolem hradu je zákaz zastavení, auta je nutno parkovat až za mostem přes přehradu směrem na Bítov (cca 1,5 km).

Dobrovolné vstupné

20. 9. sobota – Lesy Národního parku Podyjí

Vedoucí: Petr Vančura – Správa NP Podyjí

Sraz: 9,00 h – Lukov, před hospodou

Trasa: Lukov – Pyramida – Klaperův potok – Sloní hřbet – Lukov, cca 8 km, středně náročný terén, návrat do 14,00 h

Doporučené vybavení: terénní obuv

Zaměření: lesy NP – management péče o les, ukázky zásahů v lesních porostech, porosty bez zásahu

Říjen

4. 10. sobota – Ze čtvrtého až po starohory

Vedoucí: Jaroslav Šmerda – Jihomoravské muzeum Znojmo

Sraz: 8,30 h - Znojmo, parkoviště u Zimního stadionu

Trasa: autobusem: Znojmo - Dyje – Tasovice - Miroslav – Hostěradice – Kadov - Moravský Krumlov – Znojmo, pěší část nenáročným terémem

Nutná předchozí přihláška: do 30. 9. 2003 na Správě NP Podyjí u Markéty Jelínkové (tel. 515 226 722 nebo 515 221 115). Při nedostatku zájemců může být akce zrušena.

Cena: 100,- Kč (úhrada dopravy)

Doporučené vybavení: svačina (nebude zastávka na oběd)

Zaměření: Geologicko-paleontologická exkurze se zastávkami v lomech, pískovnách a nenápadných odkryvech se zajímavou geologickou minulostí

18. 10. sobota – Za pravěkým člověkem údolím Gránického potoka

Vedoucí: Zdeněk Čížmář – Ústav archeologické památkové péče Brno

Sraz: 9,00 h - u čerpací stanice ARAL na ulici Pražská

Trasa: údolí Gránického potoka přes Cínovou horu - směr Citonice (výšinná poloha s pravěkým osídlením) - „Skalka“ (výšinné sídliště v k. ú. Bezkov) - les Smoha (opevněné sídlo z raného středověku, pravěké sídliště) – Citonice, cca 15 km středně náročným terémem. Návrat individuálně pěšky či autobusem do Znojma, nebo přes Mašovice a Hradiště. Zakončení mezi 14,00 – 15,00 h.

Nutné vybavení: svačina, pevná obuv, pláštěnka
Zaměření: archeologie

Podyjské listí – Zpravodaj Správy Národního parku Podyjí, ročník 4., č.1/2003 ° **Vydává:** Správa Národního parku Podyjí, Na Východě 5, 669 02 Znojmo ° **Redakce:** Jan Kos ° **Spolupráce:** Veronika Dubovská, Markéta Jelínková, Martin Kouřil, Josef Maxa, Tomáš Rothrockl ° **Fotografie:** archiv Správy CHKO Jeseníky, Markéta Jelínková, Martin Kouřil, Martin Moštěk, Tomáš Rothrockl, Čestmír Vala ° **Grafická úprava a sazba:** Atelier FGT Znojmo, e-mail: atelierfgt@volny.cz ° **Tisk:** Tiskárna Kuchařovice ° **Náklad:** 700 výtisků ° **Vyšlo:** červenec 2003 ° Vytisknuto na 100% recyklovaném papíru. Neprodejné

Canon
Canon CZ, s. r. o.
generální partner
národních parků České republiky